

CONSTANȚA

APARE DUMINICA

20 Banî Numărul

Administrația strada Gărei No. 25

Abonamentul Lei 10 pe an

Mișcarea culturală din Constanța

Nu ne indoim că cetitorii noștri vor fi înțeles de mai înainte, de ceia ce voim să tratăm în articolul de față.

Am crezut de datoria noastră să relevăm și chestia culturală atât de însemnată, care stă pe aceeași paralelă cu toate chestiunile de care ne-am ocupat, privitoare la dezvoltarea noastră economică.

Căci, plecând de la individ la familie, stat, națiune și așa mai departe, progresul la care va ajunge cine-va e condiționat de acești doi factori însemnați: starea economică și culturală.

De cea d'întâi am vorbit; acum să ne ocupăm puțin și de cea de a doua: *mișcarea culturală*.

Nu de mult, în orașul nostru, din inițiativa unor tineri cu talent în ale artelor și cu concursul unor buni scriitori recunoscuți la noi în țară prin valoarea scrierilor ce au la activul lor—s'a înființat o instituțiune culturală sub numele de: „*Cercul literar Ovidiu*“.

Scopul ce și-a propus să-l realizeze acest cerc îl vom expune aci pe scurt:

- 1) Înființarea unei *biblioteci universale*, care deja există dar despre care vom vorbi într'un alt articol.
- 2) Inaugurarea unor serii de conferințe prin care mijloc s'ar putea prepara și în orașul nostru un „*Ateneu*“.
- 3) Respândirea gustului de citire în toate stratele sociale.
- 4) Înființarea unei școli de adulți și a unei grădini de copii.
- 5) Înființarea unui organ literar-științific.

Aceste proiecte și altele pe care nu ne permite spațiul a le înșira, sunt cuprinse în statutele cercului „*Ovidiu*“.

Firește, citind numai cele 5 articole pe care le-am enumerat mai sus, orice inimă românească nu poate de cât

să tresară de bucurie, gândind la viitorul frumos ce ni-l prepară acest cerc.

Și noi nu putem de cât să aducem omagiile noastre acelora, cari s'au gândit și la binele obștesc, cunoscut fiind cât de puțini sunt aceia la noi în țară.

O dată cu înființarea acestei instituțiuni la noi în Constanța, am avut fericirea să ascultăm interesanta conferință a d-lui Petru Vulcan în seara de 18 Ianuarie, dacă nu ne înșelăm.

Tot atunci mai mulți tineri din sânul Cercului au debutat prin recitarea câtor-va bucăți literare alese, lăsând în mintea asistenților cea mai plăcută amintire.

Acea fericită mișcare a fost bine venită, dar n'a fost în de-ajuns sprijinită după cum vom arăta.

E întrebarea acum, de ce în interval de 2 luni aproape cercul „*Ovidiu*“ n'a mai luat nici o hotărâre, ca aceia din seara de 18 Ianuarie, cu care a debutat atât de strălucit?

Răspunsul e lesne de dat, dacă ne am gândi la indiferența cu care publicul nostru primește aceste mișcări atât de însemnate viitorului.

Tocmai acest motiv ne-a îndemnat să relevăm această chestiune, atrăgând atențiunea tuturor bunilor români să nu ni scape o ocazie atât de fericită privitoare la progresul nostru cultural, când avem cea ce lipsește multor orașe principale din țară.

E de datoria noastră să sprijinim această instituțiune, care mâne poimâne poate deveni templu de lumină pentru generațiile viitoare.

O asemenea instituțiune națională, bazată pe concursul tuturor, mărindu-i fondurile, de care are nevoie pentru dezvoltarea ei, poate pe viitor să devină folositoare în primul rând elevilor săraci și silitori, procurându-le cărțile necesare, vestminte și chiar mici burse. Prin biblioteca sa poate deveni

un izvor de hrană sufletească fără deosebire tuturor...

Sala clubului tinerimii comerciale, unde cercul „*Ovidiu*“ a ținut prima sa conferință de inaugurare, ce e drept era plină în număr de aproape 400 persoane—dar totul s'a redus la satisfacerea unei simple curiosități. Nu era de ajuns numai atât; nu era de ajuns numai de a pleca fie-care mulțumit de ceia ce a vădut și a aușit; trebuia din partea publicului inteligent și un stimulent pentru tinerime, o incurajare, un sprijin mai mult moral, pentru aducerea la îndeplinire și altor acte. Mulțumită acelei serate literare și atențiunei publicului s'a realizat un beneficiu de 500 lei net, în urma căruia s'a putut cumpăra mobilierul cercului, biblioteca și achitarea chiriei pe un semestru.

Alte fonduri n'a putut avea până acum această frumoasă instituțiune de cât înscrierea de 3 lei din partea membrilor ei devotați și cotizația lunară de 2 lei. Dar unde nu cheltnește românul 2 lei lunar pentru fie-ce? De ce, prin urmare, nu s'ar înscrie fie-care din noi membru, dându-și obolul de 2 lei lunar—acestei instituțiuni? Trebuie să fim mai mari la suflet și mai ageri la minte spre a ne pătrunde de însemnătatea vitală a acestei instituțiuni culturale și cu atât mai mult noi Constanțenii trebuie să fim mândri că ea ființează la noi și nu aiurea!

Să ne desbracăm un moment de noianul micilor mizerii de interes și să privim un moment senin la acel tineret cu inima caldă, care se avântă către idealul urmărit de geniile bune și aleși patriei noastre.

Să-l încurajăm pe calea ce au apucat-o, căci frumoasă e opera de a munci pentru binele obștesc.

Din partea noastră promitem tot concursul bine-voitor Cercului literar „*Ovi-*

diu* de câte ori necesitatea o va cere, și-l indemnăm să aibă speranța în viitor.

Terminând 'i urăm să meargă înainte tot înainte!

Red. ziarului „Constanța”.

Steagul societății de cultură și binefacere „Ajutorul”

În ziua de 10 ale corentei, Președintele societății *Ajutorul* d-l T. G. Dabo, a plecat la București spre a comanda steagul societății.

După cât suntem informați, din diferitele oferte ce au sosit la societate de la mai mulți furnisori, steagul va costa lei 800 cu toate accesoriile sale. Va fi executat în pinza de matasă calitate cea mai bună în trei culori naționale, la mijlocul pânzei pe fața întâia va fi brodată emblema: *Romulus și Remus nutriți de lupoaică*. Împrejurul acestei embleme brodată cu fir de aur veritabil se va înscrie: *Societatea de cultură și binefacere „Ajutorul”*.

Pe fața a doua se va broda efigia Sfinților Împărați Constantin și Elena, ținând biserica ca patroni ai societății.

Împrejurul acestei efigii se va înscrie: *Fondată la anul 1897 Noembrie 16*.

De asupra va fi asortat cu o aquila. Ne place a crede, că primirea acestui Steag sub care se adăpostesc sutimi de membrii—și care reprezintă unirea și tăria românismului în Dobrogea, va fi o adevărată serbare națională.

În ziua de Sf. George sau în Duminica Tomei, când va fi primit steagul, de un număr de peste 300 membrii, un program oficial va anunța serbarea.

D-l Vulcan, secretarul societății va ține un discurs public sub statuia lui Ovidiu, care de sigur, va interesa pe toți românii. Se vor face și invitațiuni speciale pentru acea zi, când va fi și o recepțiune la localul societății din strada Traian No. 25,—la timp vom vorbi de alcătuirea programului în detalii.

Literatură

LEA

— Hei! Hei! la o parte strigă vizitiul.

Și abia avuserăm timp să ne dăm în lături și să-mi arunc ochii în trăsura ce trecu ca fulgerul pe lângă noi și ră-

măsei pironit în loc, uitându-mă în direcția aceluia minunat echipaj, inconjurat de o divizie de cavaleri, toți călări pe niște cai minunați! Nu-mi venea să mă mișc din loc. În trăsura era o femeie, o frumusețe cum nu s'ar putea visa alta. În scurtul timp ce avusesi ca să o zăresc, mi se părură frumusețea ei atât de răpitoare în cât eram ca și fermecat și începusem deja a o visa, când prietenul meu Alecu mă deșteptă din letargia în care căzusem.

— Ei, ce te uiți așa? n'ai mai văzut'o par'că?

— Nu, răspunsei scurt, trezindu-mă parcă atunci din visarea în care căzusem.

— Cum se poate? toată lumea o cunoaște! vestita Lea frumoasă frumoaselor!

— Se poate, dar de unde vrei să o cunosc eu? lipsesc de atâta timp de aici!...

— Atunci să-ți spun eu—și Alecu începu a'mi istorisi, pe când ne depărtam din locul unde înmărmurisem.

— Lea este 'fica unui ovreiu bătrân, atât se știe numai despre familia ei, care e în Moldova. Pe când era încă la casa părinților sei, vre-o doi ani acum, un liber comisionar voinajor ce era în relații de comerț pe acel timp cu tatăl său, o înșelă și fugi cu comisionarul, rătăcind prin toate orașele pe unde îndrăgostitul său călătorea.

Se află în Odessa, făcând cunoștința cu un cântăreț celebru, se înamora de el și fugi împreună la Moscova, unde îl lăsă și pe acesta pentru un negustor foarte bogat de blănuri. Aci trăi vre-o trei luni în care timp fiul negustorului, prinse simpatii de ea și în cele din urmă era nebun și numai cu ea putea trăi fără însă să știe că era iubita tatălui său. Fiind bogat și cu punga mult mai deschisă de cât tatăl său, într'o bună dimineața o șterseră amândoi, plecând din Moscova cu gândul să se ducă la Paris.—Aci unde e centrul de întâlnire al tuturor bogaților și iubitori de arte frumoase, aci din întâmplare se întâlni din nou cu cântărețul cu care fugise din Odesa.

Îl lăsă dracului pe fiul negustorului și se înlanțui din nou cu artistul. Apoi mai schimbă vre-o trei, patru, când în fine bătrânul prinț X, o văzu într'o seară la teatru, i plăcu și de atunci deveni metresa prințului, pe care îl toacă cu o gingăsie rară. Frumoasă, curțata de toți cavalerii don juani, în fie-care zi

când trecea la sosea haita de curtesani o aștepta pentru a-i face escorta, după cum o văzuși acum...

— Ciudat!... Dar prințul ce zice!

— A! el e mândru, că are o metresa care atrage atâția fluturi, după ea și din ce în ce mai amoresat de ea, o încărca cu toate darurile bogate.

— Și e cel puțin credincioasă prințului său?

— Ce copil ești! cum a-i crede! când este inconjurată de atâția tineri, cari oftează după ea. Se zice chiar, că numai privindu'i împăca pe toți.

— A!...

Aci convorbirea noastră se intrerupse. Ajunserăm la gara, tocmai avusesi timp să-mi iau bilet și să mă sui în vagon imi lua rămas bun de la Alecu și trenul se puse în mișcare.

Tot drumul până la Galați mă gândii mereu la cele ce'mi istorisise Alecu: dar odată ajuns acasă, luându-mi șirul ocupațiilor, uitai și pe Lea și pe toți curtesanii săi.

Peste vre-o doi ani, mergând odată pe strada Filantropiei aproape de șosea, aflându-mă atunci în București, vezui intrând în curtea spitalului Mavrogheni, *căruța neagră* de transportul morților de pe la spitale la cimitir. O curiozitate mă făcu să stau să aflu, ce nenorocit va fi transportat la locul de veci.

— Mă apropia de portar...

— Pe cine duce în căruța aceea Prietene?

— Pe o femeie ce a murit azi dimineața!

— O femeie?

— Da!

— Era tinără?

— De vre-o 23 ani!

— Sermana!... trebuie să-i fi rămas bărbatu neconsolat!

— Ași! nu era măritată! se zice că acea femeie, o ovreică, ar fi fost mai mult timp o femeie de stradă... n'are nici un om care să plângă după dinsa.

— Da de ce boală a suferit?

— Cine știe, dar de sigur de o boală de care mor toate femeile de felul ei!...

— Și cum o cheamă?

— Lea.

— Lea?

— Da.

— Lea mai murmurai eu! mulțumii portarului și plecai gândindu-mă la acest nume, care nu'mi părea strein, și nu'mi puteam reaminti de loc unde l'am auzit. Întâmplarea făcu să mă întâlnesc la cafenea cu Alecu.

— Știi, îmi zise el cum mă văzu, Lea a murit!

— Care Lea?

— Lea curtesana! nu-ți reamintești d'acum doi ani!...

— A! da! Va să zică ea era aceea de la spitalul Mavrogheni?

— Da! ai trecut pe acolo?

— Da și portaru mi-a spus că a murit o femeie de stradă, pe care o chimă Lea.

— Da, ea este. Ast-fel trebuia să sfinșească acea nenorocita! După morțea prințului fu aruncată pe drumuri de rude, cari cât trăise prințul nu puteau să-i facă nimic. Căzută în cea mai neagră miserie, isprăvi prin a-și schimba poziția din curtesana în prostituată și sfârșitul ei fu la spital, ca multe altele de soiul ei.

— Săraca!... și despartindu-mă de Alecu, plecai gândindu-mă la cea frumoasă fată de acum doi ani, când treccea într'un echipagiū strălucitor, inconjurată de o droaie de curtesaniși care ađi într'o căruța comună și singură, neînsoțita de nimeni, transportată la cimitir moartă în spital. **Quintus.**

In chestia cererilor de stabilire

Un domn, ne scapă din vedere numele, zilele trecute umbla cu o cerere de stabilire pentru un ore-care Vangheli Stoian — despre care susținea Domnul de mai sus că e român Macedonean și venise să solicite și semnătura președintelui societății „Ajutorul”. D-l Dabo, cetind acea petițiune și recunoscând într'ensa câte-va semnături ale câtor-va membri din societate, înșelați în buna lor credință, interpelează pe cel interesat, care 'și făcuse un fel de meserie din acest lucru, de a solicita garanția românilor-macedoneni pentru toți Stoenii din Bulgaria, de a-i face romini în schimbul unei sumi, ce primea de la D-nii Stoeni, cu dragostea de a trece de români neaoși în fața autorităților.

D-l Dabo 'l întreabă:

— D-le, cu ast-fel de treburi știi D-ta „că poți să infunzi pușcări? De unde „viț D-ta cu acest Stoian să ni'l grațiezi nouă de român? Nu ne cunoștem noi românii noștri?

În fața acestei interpelări, D-l cu pricina 'și-a luat talpășița — plecând pe ușe afară *cu urechile pleoștite cu căda între picioare*, vorba fabulistului.

În fața unor asemenea proceduri cri-

minale din partea unor indiviđi pe care 'i recomandăm onor. Poliției locale, ar fi de dorit, că de câte ori să presintă autorităților competente solicitatorii pentru a cere autorisația de stabilire și se servesc de pomposul titlu de „macedo-român” să 'i se ceară un certificat de recunoaștere ca fiind atari, din partea societății de cultură și bine-facere „Ajutorul” a Românilor-Macedoneni și Albanezi din Constanța. Nu mai astfel se va avea un contra serios asupra mistificațiunei adevărului, numai ast-fel și această frumoasă instituțiune își va îndeplini una din cele mai mari datorii față de țară și neamul românesc.

Vom mai reveni asupra acestei afaceri.

Înămolirea vaporului „Principesa Maria”

Vaporul „Principesa Maria” era mai dălele trecute să ajungă pe aceeași sôrtă ca și „Meteorul”.

Trebue să o mărturisim, că aceste accidente se întâmplă numai din cauza lipsei de cunoștințe între ale marinei, din partea comandanților de vapoare.

Această chestiune nu ar trebui trecută cu vederea, și se cer grabnice măsuri spre a se putea avea ca comandanți de vapoare, oameni buni, speciali în această materie, și să nu lăsăm viața atâtor persoane pe mâna astor fel de oameni cari nu-și înțeleg poate misiunea lor.

Iată acum și împrejurările în care s'a întâmplat înămolirea vaporului.

Vaporul trebuia să sosească în port la 17 Martie ora 10 seara. Din cauza unei cețe prea dese care se lăsase pe mare, nu a putut intra în port, nevoit fiind a umbla pe mare, și după cum suntem informați în noaptea care a urmat s'a isbit și în alte locuri; cu tôte că putea foarte bine să ancoreze în jurul portului, cum fac cele mai multe vapoare, notând că marea a fost destul de liniștită.

În ziua de 18 Martie de dimineață, pe la orele 10 se întâlnește cu un vapor grecesc, de la care s'a putut lua informațiuni, unde se află.

În acel moment se afla la 12 mile depărtare de Constanța și în apropiere de Tusla. Trimțând niște marinari spre a observa unde este țermul și câtă distanță e. aceștia aduc știrea că se află la 1 kil. și jumătate depărtare de țerm.

Vaporul punându-se în mișcare după

un drum de vre-o 5 minute se împlintă în nisip.

În portul nostru știindu-se că vaporul e pe mare, se dădeau necămenit semnale.

Se aud asemenea semnale (e alarmă pe mare și imediat se trimi: 5 șalupe. Una din ele aduce vre-o 10 pasageri, anunțând în acelaș timp că vaporul s'a înămolit la Agigia între Tusla și Constanța.

Vestea despre această întâmplare a vaporului se respândește în oraș și lumea, aproape la 1000 oameni staționa pe chei încă de la orele 2 p. m. În sfârșit pe la orele 4 jum. p. m. vine o altă șalupă, aducând vestea că vaporul a eșit din nisip și că se află în largul mării.

În port un vapor englez dând necămenit semnale și apoi pe seară luându-se dispozițiunea ca să se dea artificii, vaporul a putut să se orienteze spre port și condus de șalupa „Viitorul” intra în port la orele 8 fără 10 minute.

Între pasagerii aduși de șalupă au fost câte-va doamne din Brăila, d. G. Cavadia, d. Draculi agentul de vapore din Sulina, un fost comandant de vapor englez, al cărui nume ne scapă și un elvețian cu care, spun pasagerii din Brăila, comandantul „Principesei Maria” ar fi avut ore-care dispută aspră, cel dintâiu pretinzând că cea mai elementară regulă era a se lăsa ancora pe un asemenea timp, la care comandantul „Principesei Maria” ar fi răspuns în felul lui de a răspunde.

Au fost pe vapor 270 pasageri, iar cu oamenii vaporului 290.

Mai culegând detalii, vom reveni.

MULȚUMIRE PUBLICĂ

D-l Președinte al cercului literar „Ovidiu” aduce mulțumire publică din partea tuturor membrilor, următoarelor persoane, care au bine-voit a dona cărți de valoare bibliotecii:

D-lui N. Costin, a donat *Analele Academiei Române*; *De Bello Galico*, de Cezar; *Istoria Romană* de Dione Cassius; *Trubadurue* Deca Vrancea; *Novele de Slavici*; *Istoria țării românești* un prea valoros volum.

În numărul viitor vom publica și adresa D-sale înaintată președintelui cercului odată cu volumele sus-citate.

D-l Burduloiu a donat 7 volume dintre care 3 dicționare, un volum *Sfinta*

scriptură și un altul din secolul al XVII.

D-l M. Pirea a donat 17 volume printre care 9 volume din literatura rusescă, și altele din literatura franceză precum și 2 albumuri elegante.

D-l Covatti profesor a donat 7 volume „Auteurs celebres“.

Vom urma cu numele donatorilor în numărul viitor.

In numele cercului «Ovidiu»
P. Vulcan.

* * *

Biblioteca cercului până în momentul de față posedă peste 150 de volume pe lângă multe reviste.

Facem apel tuturor, cari vor binevoi a dona câte un volum sau mai multe pentru mărirea bibliotecii le poate înainta pe adresa d-lui P. Vulcan loco.

INFORMAȚIUNI

Duminecă la 15 Martie, în localul Cercului literar Ovidiu din strada Traian No. 25 a avut loc ședința generală a tuturor membrilor.

La ordinea zilei: comunicatul d-lui Președinte P. Vulcan, privitor la cercul Ovidiu.

Avizarea unor noi mijloace pentru mărirea fondului bibliotecii.

Intocmirea unui regulament al bibliotecii, care va începe să funcționeze cu începerea la 1 Aprilie viitor în fiecare seară de la 6 p. m. până la 10 iar Duminicile de la 2—6 p. m.

Suntem informați, că d-l P. Vulcan va da în curând la lumină un nou volum în proză sub titlul: *După Natură*.

Volumul aceasta, care e al șaselea în ordinea cronologică, va cuprinde nuvelele autorului publicate în revistele cele mai de seamă din țară și Transilvania precum și impresii de călătorie din țară, Macedonia, Bucovina, și Transilvania.

În ziua de 2 ale curentei individul Gheorghe Fenie, cioban în serviciul lui Ion Sîpos din comuna Calfa, plasa Hirsova, a bătut crunt, în valea „Osimbeilor“ de pe teritoriul cătunului Doiran, pendinte de comuna Topolog, pe pădurarul Ghiță Rădulescu care, în aceeași noapte, la orele 12 a încetat din viață.

Criminalul e prins, a făcut mărturisiri și s'a dat pe mâna parchetului.

În noaptea de 1—2 ale curentei frații Ion și Gheorghe Iancu din comuna

Dăeni, plasa Hirsova, probabil pentru a se resbuna, pândind pe conlocuitorul lor Grigori Vasile Mocanu, pe când se găsea la arie spre a lua nutreț pentru vite, au năvalit asupra lui și i-au dat o lovitură de par și cinci lovituri de cuțit.

Pacientul, grav rănit se găsește în îngrijirea medicului plășei, iar autorii sunt arestați spre a se da judecâței.

În ultimul moment aflăm că în oraș s'a ivit cazuri de anghină difterică.

Ancheta în afacerea vaporului „Meteor“ nu s'a terminat. Nu este adevărat cum afirmă unele ziare, că căpitanul vaporului Radoslavici ar fi pus în libertate. El este și azi arestat, și dosarul anchetei nici nu este vorba, că

s'a trimes la Galați, procurorul general.

La 19 Martie seara a sosit în orașul nostru d-l Anghel Saigny, directorul general al căilor ferate, cu d-l maior Coandă, șeful serviciului maritim. Probabil vor lua parte în comisiunea alcătuită, aflată în Constanța, pentru constatarea cauzelor naufragiului vaporului Meteor, ce a și plecat adăuzi în localitate, cu vaporul „Principesa Maria“.

DE VÂNZARE SAU DE INCHIRIAT

În cătunul Caceamac comuna Mahmut-Cuius, una prăvălie la bună poziție, a matorii a se adresa la d-l Gh. Mogacomuna Murfatlar.

AVIS IMPORTANT

SOCIETATEA FRANCESĂ A CASINULUI REGAL DIN SLĂNIC-BACĂU

are onoare de a informa pe onor. public că se va însărcina de a stabili de la 1 Iunie până la 15 Septembrie

ABONAMENTE DE VILEGIATURA

care vor cuprinde locuința, hrana, parcursul în trăsură la dus și întors de la Târgu-Oena la Slănic, distracțiunile la Casino, într'un cuvânt ea va da abonaților săi mijlocul de a trăi bine știind de mai înainte suma ce vor avea de cheltuit evitându-le inconvenientele instalațiunii.

PREȚURI REDUSE PE TIMPUL LUNILOR IUNIE SI SEPTEMBRIE

Pentru informațiuni a se adresa la biroul societății Franceze: **București str. Fontăneli No. 45.**

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

BUCUREȘCI

Calea Dorobanților 117.

CRAIOVA

Strada Bucovăț 18

RECOMANDĂ MARELE LOR DEPOSIT DE

MAȘINE AGRICOLE

PRECUM:

LOCOMOBILE cu sașă fără aparat de ars pae

De la 2 și jumătate până la 30 cai putere

Batoze de grâu de toate mărimile | Batoze de porumb No. 5, cu Elevator
de la 2½ până la 12 cai putere | pentru Locomobilă și cu Mâna

Mașine de semănat, Mașine de ciuruit și venturat, Mașine de ales
neghina și secara din grâu

MORI DE MĂCINAT

Instrumente trebuincioase mașiniștilor, curele englezești de prima calitate.
Pietre de mără francezești, Mașine de secerat „WOOD“ cu sașă fără aparat de legat snop

PLUGURI DE OȚEL FĂURIT PESTE TOT
cu una până la patru brazde

COSITĂRI

GRAPE DE FIER

cu 2 și 3 aripi, cu dinți articulați

ȚEVE DE CAZAN

pentru „Locomobile“ și altele

În atelierul nostru primim reparațiuni de LOCOMOBILE din orice fabrică.

VÂNZĂRI CU CONDIȚIUNI AVANTAGIOASE